

Ce este postmodernismul?

Epoca în care trăim a fost definită ca o epocă a postmodernismului, în care teza de bază este aceea că nu mai există niciun adevăr absolut. După cum spune Umberto Eco, termenul postmodernism este, din păcate, un termen aplicat astăzi la tot ceea ce se întâmplă să-i placă vorbitorului. În mod obișnuit, postmodernismul a fost definit în antiteză cu modernitatea. Din punct de vedere teoretic, se consideră că este un curent apărut la mijlocul secolului al XX-lea, din argumente sociologice și din dezbaterile privind sfârșitul ideologiilor.

Dar, în unele domenii (cum ar fi critica literară), tocmai aceste idei au determinat o manieră nouă și foarte sistematică de gândire.

Definirea postmodernismului

Termenul postmodernism fiind un termen atât de complex, se întâmplă foarte des să fie folosit greșit. Din acest motiv propunem aici doar o definiție de lucru, din punctul de vedere al creștinului care încearcă să înțeleagă dinamica societății: Postmodernismul afirmă că tot ceea ce acceptăm ca adevărat și chiar modul în care înțelegem adevărul depind de comunitatea din care facem parte. Nu există adevăr absolut: mai degrabă, adevărul este relativ la experiența comunității din care facem parte. Totuși, postmodernismul respinge anumite păreri. Respinge în mod absolut existența unei surse a adevărului, moralității și coerenței logice în afara omului, considerat ca subiect al cunoașterii. În consecință, postmodernismul neagă existența unui Dumnezeu, fie el creștin, iudaic sau islamic.

INDEPENDENȚA
ROMÂNĂ
*Independența
prin Cultură*

Din punct de vedere istoric, tradiția intelectuală creștină și-a exprimat credința (cu rare excepții) că universul, aflat sub conducerea unei ființe supreme, este inteligibil. Totuși, începând cu Renașterea, această încredere în inteligibilitatea lumii a fost erodată în cultura europeană. Postmodernismul, prin negarea oricărui adevăr absolut sau oricărei structuri ultime inteligibile a realității, continuă această erodare.

Postmodernism și valori

Deoarece postmodernismul neagă existența adevărului obiectiv, prima preocupare științifică a teoreticienilor postmodernismului a fost să modifice radical obiectivele educației. Educația în epoca postmodernă trebuie să-i ajute pe oameni să construiască în mintea lor toată cunoașterea. Cunoașterea, ideile și limbajul sunt create de oameni, nu fiindcă sunt adevărate, ci mai degrabă pentru că sunt folositoare.

De fapt, susținătorii postmodernismului speră să le inducă ucenicilor lor un set de valori bine definit, și anume: — strădania pentru diversitate: păstrând valorile existente, subiectul trebuie să guste și modul de viață al fiecărei subculturi din societatea noastră; — egalitatea: în concepția postmodernistă, egalitatea se exprimă în termeni de relații de putere; — toleranță și libertate: toleranța are un nou înțeles: să nu negi niciodată și să nu critici grupurile oprimate, să nu pretinzi că deții adevărul obiectiv. Trebuie să susții libertatea culturilor și comunităților de a se exprima singure; — importanța creativității: stimularea și afirmarea creativității subiectului sunt importante în construirea cunoașterii și valorilor, mai ales dacă sunt încurajate diferite puncte de vedere; — importanța emoțiilor: afirmarea emoțiilor este necesară proporțional cu importanța autoevaluării; — importanța intuiției: intuiția câștigă în importanță pe măsură ce gândirea rațională și-a pierdut autoritatea ca mijloc de a aprecia ideile.

Biserica în epoca postmodernă

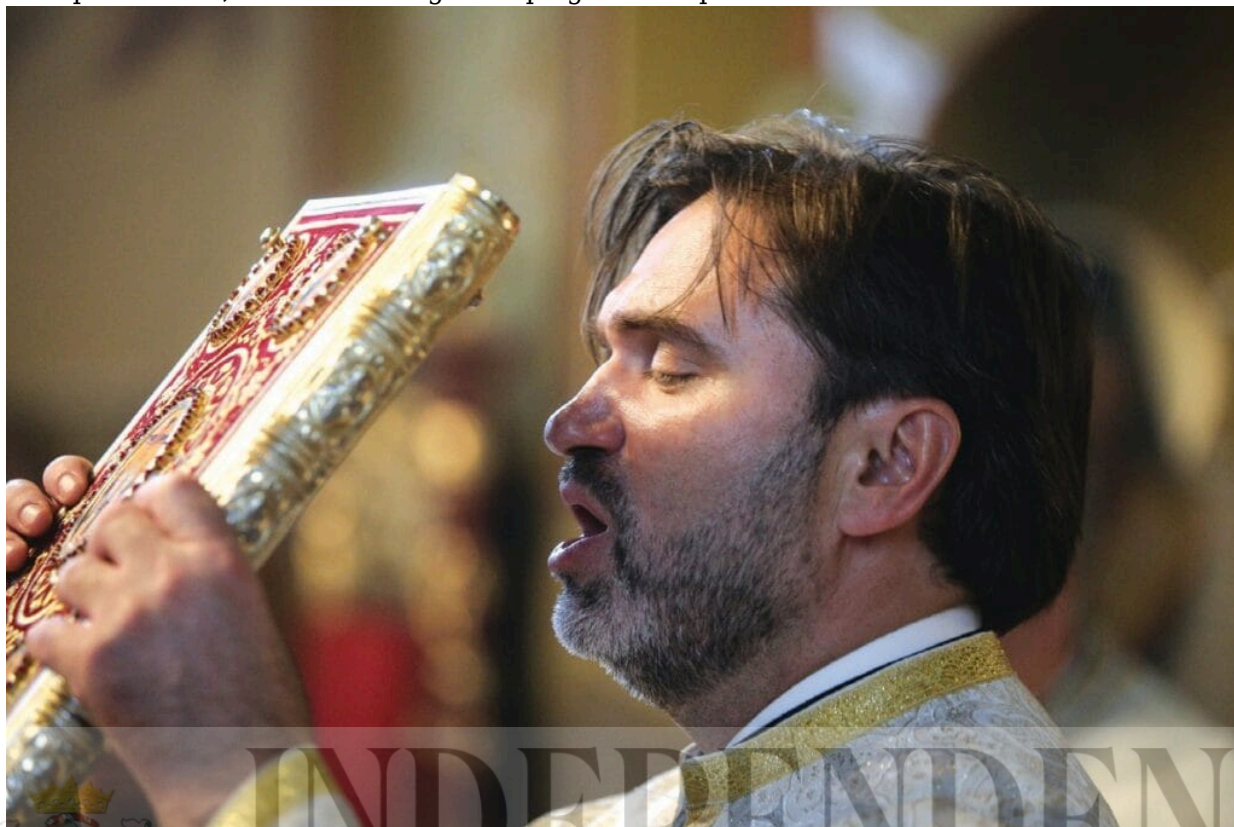
Provocările postmodernismului

Din punctul de vedere al bisericilor, postmodernismul reprezintă un context particular în care ele trebuie să răspândească învățăturile biblice. Suntem nevoiți să spunem că trăsăturile societăților postmoderniste diferă de la un continent la altul (de exemplu, societatea postmodernă din America nu poate fi suprapusă exact peste cea Europeană), de la o zonă geografică la alta (stilul de viață din țările scandinave nu este același cu cel din țările mediteraneene) și poate chiar de la o țară la alta (în funcție de tradiții și de modelele pe care le respinge, implicit sau explicit).

Există, totuși, niște tendințe generale pe care le urmează societățile, chiar dacă postmodernismul susține că respinge orice tipar: — o prejudecată cu privire la adevăr: postmodernii sunt suspicioși față de cei care susțin că știu adevărul. Din punctul de vedere al postmodernismului, adevărul este ceva ce inventăm, nu ceea ce descoperim; — legată de această prejudecată apare și tendința lor de a fi critici față de toate instituțiile (fie ele biserici, guverne, poliție sau instituții de educație) și supremația acordată alegerii personale, manifestată prin consumism (cumpăr, deci exist) și în domeniul moral (fiecare tinde să aleagă ceea ce este bun pentru el, și nu recunoaște dreptul altuia să aibă o opinie despre aceasta); — abundența exagerată a mass-media: massmedia modelează artificial realitatea pe care o putem împărți cu alții.

Oamenii sunt bombardați cu multe informații nefolositoare și trebuie să devină specialiști în selectarea informațiilor; — privatizarea credinței creștine: există o distincție între adevărul public și adevărul personal. Lumea adevărului public este lumea științei și afacerilor, o lume de fapte. Problemele vitale - ca existența lui Dumnezeu, viața după moarte, distincția dintre ceea ce e corect și ceea ce e greșit - aparțin lumii adevărului personal (sunt credințe, opinii, valori, nu fapte). În

consecință, vestea bună a mântuirii a fost privatizată (Dacă pentru tine e bun creștinismul, foarte bine pentru tine, dar nu mi-l băga mie pe gât. Nu e pentru mine!

Concepția creștinului despre Biblie: Zece motive pentru a crede în Biblie

Creștinismul consideră că Biblia ori Sfânta Scriptură este cu adevărat revelată de Dumnezeu iar evenimentele consemnate de Scripturi s-au petrecut în realitate. În apărarea Bibliei putem oferi oricând un set de argumente care nu pot fi respinse de nicio gândire rațională.

De exemplu:

◆ Sinceritatea ei Biblia ori Sfânta Scriptură este dureros de sinceră. Ea descrie personajele Vechiului Testament atât în părțile lor bune cât și în trăsăturile lor negative. Biblia sau Sfânta Scriptură prezintă natura umană ca ostilă lui Dumnezeu și prezice un viitor plin de dificultăți. Ea ne învață că drumul spre rai este îngust, iar cel spre iad este larg. În mod sigur, Biblia nu a fost scrisă pentru cei care caută răspunsuri simple și nici nu este o viziune simplă și optimistă asupra religiei și naturii umane.

◆ Conservarea textului biblic

Chiar în vremea în care Israelul modern renăștea după mii de ani de exil, un păstor descoperea documente care fuseseră ascunse pentru două mii de ani. Acestea s-au dovedit manuscrise ale unor cărți biblice identice în principiu cu cele din Biblia noastră.

◆ Ceea ce spune Biblia despre ea însăși O Biblie care nu susține că vorbește în numele lui Dumnezeu nu ar fi devenit temelia credinței pentru sute de milioane de creștini și evrei. Dar, cu argumente raționale și bazându-se pe evenimente concrete, autorii Bibliei susțin că sunt inspirați de Dumnezeu. Deoarece milioane de oameni mizează pentru prezent și viața veșnică pe această susținere, Biblia nu ar fi o carte bună dacă aurorii ei ar minți sistematic cu privire la sursa de informare.

◆ Miracolele descrise Dacă Iisus Hristos nu ar fi înviat din morți, Sfântul Apostol Pavel admite că

toată credința creștină ar fi construită pe o minciună. Pentru a-și argumenta poziția, Noul Testament numește niște martori ai evenimentelor, și o face într-o perioadă în care afirmațiile din Evanghelie puteau fi testate.

Mulți dintre martorii acelor vremuri au murit ca martiri, nu pentru convingeri morale sau filosofice abstracte, ci tocmai fiindcă au susținut că Iisus a înviat din morți. Oamenii nu acceptă să moară pentru o idee pe care o știu ca fiind o minciună.

◆ Unitatea Bibliei Patruzeci de autori, trăind în epoci diferite, au scris cele 66 de cărți ale Bibliei. Patru sute de ani de tăcere despart cărțile Vechiului Testament de Noul Testament. Totuși, de la Facerea până la Apocalipsa, ele ne spun o singură poveste în desfășurare. Împreună, ele dau răspunsuri la cele mai importante întrebări pe care omul și le pune: De ce suntem aici? Cum putem să ne dominăm temerile? Cum putem să ne ridicăm deasupra circumstanțelor și să păstrăm speranța? Cum putem să ne împăcăm cu Creatorul nostru? Răspunsurile consecvente ale Bibliei arată că Scripturile nu sunt mai multe cărți, ci una.

◆ Precizia istorică și geografică a informațiilor din Biblie De-a lungul timpului, mulți s-au îndoit de exactitatea geografică și istorică a Bibliei. Însă arheologii moderni au descoperit de multe ori probe ale existenței popoarelor, locurilor și culturilor descrise în Scripturi.

◆ Garanția Mântuitorului Mulți oameni au vorbit frumos despre Biblie, dar girul lor nu se compară cu acela dat de Iisus Hristos. El a întărit spusele Scripturilor nu numai prin cuvinte, ci și prin viața Lui. El a crezut că Vechiul Testament este mai mult decât o tradiție națională și a suferit și a înviat din morți pentru că așa spuneau Scripturile că va face.

◆ Precizia profetică a Bibliei Când Biblia ori Sfânta Scriptură vorbește în mod profetic, ea este exactă. Sute de profeții s-au îndeplinit cu exactitate. Pe acest considerent, putem să credem că Scripturile trebuie să vorbească și despre evenimentele care urmează să se întâmple.

◆ Supraviețuirea Bibliei De-a lungul istoriei, nicio altă carte nu a fost atât de studiată și judecată ca aceasta. În timp ce alte titluri vin și se duc, Biblia sau Sfânta Scriptură este în continuare cartea în funcție de care sunt apreciate celelalte cărți.

◆ Puterea Bibliei de a schimba vieți Cele Zece Porunci au fost o sursă de îndrumare morală pentru nenumărați oameni. Psalmii lui David au oferit consolare în vremuri de neîncălzire. Predica de pe Munte a fost pentru milioane de oameni un antidot împotriva mândriei. Descrierea iubirii făcută de Sfântul Apostol Pavel a liniștit inimi mâniate. Viețile schimbate ale celor ca Sf. Pavel, Augustin, Martin Luther arată diferențele pe care Biblia le poate face. Chiar și națiuni întregi au fost transformate de Cuvântul lui Dumnezeu și de viața lui Iisus Hristos.

Concluzii: Cum să răspundem provocărilor postmodernismului?

Din nefericire, în dialogul cu lumea postmodernă, nu putem dovedi adevărul și nici nu trebuie să încercăm. Postmodernismul a plasat deja adevărul nostru în categoria adevărilor care nu pot fi dovedite. Totuși, nu se poate spune că nu putem oferi motive bune pentru acest adevăr. Aici postmodernismul ne devine mai degrabă prieten decât inamic demonstrând consecințele pe care le are respingerea unei premise. Un observator imparțial e confruntat cu alegerea între o lume care are sens și nonsensul postmodernist.

Dacă cineva nu-și asumă existența unui adevăr obiectiv și a unei lumi inteligibile, va găsi în lume numai îndoială și confuzie. Dacă așa arată alternativele care rezultă din respingerea premiselor noastre, nu avem nevoie de apologetică în alegerea noastră și putem să încercăm să fim mai degrabă raționali decât arbitrari. Dacă alegerea noastră este făcută fără echivoc, comunitatea oamenilor rezonabili va fi de acord cu noi, nu fiindcă ar vedea solidaritate socială în poziția noastră, ci pentru că se poate vedea adevăr în ea.

Dr. Stelian Gomboș